യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 55

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ആത്മ+ജ്ഞാന-ദിനൈ-കാർക മത്-സംശയ-തൃണാ-നല .
അജ്ഞാന-ദാഹ-ശീതാംശോ/ സത്താ-സാമാ+ന്യ-മീശ കിമ് .. 1

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

യദാ സംങ്-ക്ഷീയതേ ചിത്ത/മഭാവാ+ത്യന്ത-ഭാവനാത് .
ചി+ത്സാമാന്യ+സ്വരൂപസ്യ സത്താ-സാമാ+ന്യതാ തദാ .. 2

നൂനംഞ്ച് ചേ+ത്യാംശ-രഹിതാ ചി+ദ്യ-ദാത്മനി ലീയതേ .
അസ+ദ്രൂപ-വദ+ത്യച്ഛാ സത്താ-സാമാ+ന്യതാ തദാ .. 3

യദാ സർവ-മിദംങ് കിംചിത്-സബാഹ്യാ+ഭ്യന്തരാ+ത്മകമ് .
അപ-ല+പ്യ വസേ+ച്ചേതഃസ് സത്താ-സാമാ-ന്യതാ തദാ .. 4

യദാ സർവാണി ദൃ+ശ്യാനി സത്താ-സാമാ+ന്യ/വേദനമ് .
സ്വരൂപേണ+ സ്വരൂ-പാഭം സത്താ-സാമാ+ന്യതാ തദാ .. 5

കൂർമോ്ങ്/ഗാനീവ ദൃ+ശ്യാനി ലീയ+ന്തേ+ സ്വാത്മ-നാത്മനി .
അഭാ-വിതാ+ന്യേവ യദാ സത്താ-സാമാ+ന്യതാ തദാ .. 6

ദൃഷ്ടി-രേഷാ ഹി പരമാ സദേഹാ/ദേഹയോഃസ് സദാ .
മുക്തയോഃസ് സംഭവ+ത്യേവ തു+ര്യാതീത-പദോ-പമാ .. 7

വ്യു+ത്ഥിതസ്യ ഭവ+ത്യേഷാ സമാധി+സ്ഥസ്യ ചാനഘ .
ജ്ഞസ്യ കേവല-മജ്ഞ+സ്യ/ ന ഭവ+ത്യേവ ബോധജാ .. 8

അ+സ്യാംൻ ദൃശി+ സ്ഥിതാഃസ് സർവേ ജീവ+ന്മുക്താ മഹാ-ശയാഃ .
സിദ്ധാ രസാ ഇവ ഭുവി+ വ്യോമ-വീഥ്യാ-മിവാ-നിലാഃ .. 9

അസ്മത്-പ്രഭൃതയഃസ് സർവേ നാരദാ+ദ്യാശ്ച രാഘവ .
ബ്രഹ്മ-വിഷ്+ണ്വീ+ശ്വരാ+ദ്യാ+ശ്ച/ ദൃഷ്ടാ-വസ്യാംവ് വ്യവസ്ഥിതാഃ .. 10

ഏതാ-മാലമ്ബ്യ പദവീം/ സമസ്ത-ഭയ-നാശിനീമ് .
ഉ+ദ്ദാല-കോ്സാ-വവസ/+ദ്യാവ-ദി+ച്ഛംഞ്ച് ജഗദ്/ഗൃഹേ .. 11

അഥ കാലേന ബഹുനാ ബുദ്ധിസ്-തസ്യ ബഭൂവ ഹ .
വിദേഹ-മുക്തസ്/തിഷ്ഠാമി ദേഹംൻ ത്യ+ക്ത്വേതി നിശ്ചലാ .. 12

ഏവംഞ്ച് ചിന്തിത-വാന+ദ്രേർ/ഗുഹായാം പല്ലവാ-സനേ .
ബദ്ധ-പദ്മാ-സനസ്/തസ്ഥാ/വർധോ+ന്മീലിത-ലോചനഃ .. 13

സംയമ്യ ഗുദ-സംരോധാദ്-ദ്വാരാണി നവ ചേതസഃ .
മാത്രാ+സ്പർശാ+ന്വിചി+ന്വാനോ ഭാവിത+സ്വാങ്ഗ-ചിദ്ഘനഃ .. 14

സംരുദ്ധ+പ്രാണ-പവനഃസ് സമ-സംസ്ഥാന-കന്ധരഃ .
താലു-മൂല-തലാ-ലഗ്ന/ജി+ഹ്വാ-മൂലോ/ ലസ+ന്മുഖഃ .. 15

ന ബഹിർ/നാന്തരേ നാധോ നോർധ്വേ നാർഥേ ന ശൂ+ന്യകേ .
സംയോജിത-മനോ-ദൃഷ്ടിർ/ദന്തൈർ/ദന്താന-സംസ്പൃശൻ .. 16

പ്രാണ+പ്രവാഹ-സംരോധ/സമഃസ് സ്വച്ഛാ-നന+ച്ഛവിഃ .
അങ്ഗ/ ചിത്-സംവ്-വിദു+ത്താന/രോമ-കണ്ടകി-താങ്ഗ-ഭൂഃ .. 17

അങ്ഗ-ചിത്-സംവ്-വിദാ+ഭ്യാസാ+/ച്ചി+ത്സാമാ+ന്യ-മുപാ-ദദേ .
തദഭ്യാസാ-ദവാ-പാന്ത/രാനന്ദ+സ്പന്ദ-മുത്തമമ് .. 18

തദാ+സ്വാദ-നതോ ലീന/ചി+ത്സാമാന്യ-ദശാ+ക്രമമ് .
വിശ്വംഭര-മനന്താത്മ സത്താ-സാമാ+ന്യ/മായയൗ .. 19

ത+സ്ഥൗ സമ-സമാ-ഭോഗഃഫ് പരാംവ് വി+ശ്രാന്തി-മാഗതഃ .
അനാ-നന്ദ-സമാ-നന്ദ/മുഗ്ധ-മുഗ്ധ-മുഖ+ദ്യുതിഃ .. 20

സംശാന്താ-നന്ദ-പുലകഃഫ് പദം പ്രാപ്യാ-മലംങ്ങ് ഗതഃ .
ചിരകാല-പരിക്ഷീണ-മന-നാദി-ഭവ+ഭ്രമഃ .. 21

ബഭൂവ സ മഹാ-സ+ത്ത്വോ ലിപി/കർമാർ/പിതോ-പമഃ .
സമഃഖ് കലാവ-പൂർണേന ശരദ+ച്ഛാമ്ബ/രേന്ദുനാ .. 22

ഉപശ-ശാമ ശനൈർ/ദിവസൈ/രസൗ/
കതിപയൈഃസ്/ സ്വപദേ വിമലാ+ത്മനി .
തരു-രസഃശ് ശരദ+ന്ത ഇവാ-മലേ
രവികരൗ/ജസി ജന്മ-ദശാ-തിഗഃ .. 23

ഗത-സകല-വിക+ല്പോ നിർവി-കാരോ/ഭി-രാമഃ
സകല-മല-വിലാസോപാധി/നിർമുക്ത-മൂർതിഃ .
വിഗലിത-സുഖ-മാദ്യംൻ ത+ത്സുഖം പ്രാപ യസ്മിം-
സ്തൃണമിവ ജല-രാശാ-വൂ+ഹ്യതേ ശ+ക്ര/ലക്ഷ്മീഃ ..24

അപരി-മിത-നഭോന്തർ+വ്യാപി-ദി+ഗ്വ്യാപി പൂർണം
ഭുവന-ഭരണ-ശീലം ഭൂരി-ഭവ്യോപ-സേവ്യമ് .
കഥന-ഗുണ-മതീതം സത്യ-മാനന്ദ-മാദ്യം
പരമ-സുഖ-മനന്തം ബ്രാ+ഹ്മണോ/സൗ ബഭൂവ .. 25

ഗതവതി പദ-മാദ്യംഞ്ച് ചേതസി+ സ്വച്ഛ-ഭാവം
ദ്വിജ-തനു-രഥ മാസൈഃസ് സോപ-വിഷ്ടൈവ ഷഡ്ഭിഃ .

രവികര-പരി-തപ്താ വാത-ഭാംകാര-രമ്യാ
തനു-തരു-ഭുജ-ത+ന്ത്രീ /ശൈല-വീണാ ബഭൂവ .. 26

അഥ ബഹുതര-കാലേ/നൈത-ദ+ദ്രേർ/ഭുവംൻ താ-
മുപയ-യുരഗ-കന്യാ്സംയുതാ മാതരഃഖ് ഖാത് .
അഭിമത-ഫല-സി+ദ്ധ്യൗ/ സംയുതാ ഏവ സർവാ
അനല-മിവ ശിഖാനാം പങ്ക്തയഃഫ് പിങ്ഗ-കേശ്യഃ 27

ദിന-കര-കര-ശുഷ്കം വിപ്ര-കംങ്ങ്-കാലകംൻ തജ്-
ഡടിതി മുകുട-കോടൗ/ ഖഡ്ഗ-ഖട്വാങ്ഗ-മധ്യേ .
സകല-വിബുധ-വന്ദ്യാ ഖിംങ്ങ്-ഖിനീ ദേവ-ദേവീ
നിശി നവതര-വൃത്താ-കാന്ത-കാന്തിംഞ്ഞ് ചകാര..28

ഇത്യു+ദ്ദാലക-ദേഹകം സുവി-ലസ+
ന്മായൂര-ബർഹ+വ്രജ+
വ്യാലോ-ലാബ്ദ-ലവേ നവൈർ/വിവലിതേ
മന്ദാര-മാലാ-ഗണൈഃ .
ശേതേ ഖിംങ്ങ്-ഖിനികാ മഹാഭഗവതീ
ലീലാ-ലലാമേ ലതാ-
ജാലേ ഭൃങ്ഗ ഇവാന്തപുഷ്പപടലേ
പശ്ചാദുപാ-ഗച്ഛതി .. 29

ഏഷോ+ദ്ദാലക-ചിത്ത-വൃത്തി-കലനാ-
വല്ലീ വിവേകസ്ഫുരത്-
സ്വാനന്ദ+പ്രവികാസ-ഭാസി-കുസുമാ
ഹൃത്/കാനനേ വിസ്തൃതാ ..
രൂഢാ യസ്യ കദാ-ചിദേവ വിഹരൻ+
നപ്യേവ സ+ച്ഛായയാ
നാസാവേതി വിയോഗ-മേതി സഫലേ/
നോച്ചൈസ്-തരാം സംഗമമ് 30

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ ദേവ-ദൂതോക്തേ
ഉപശമ+പ്രകരണേ ഉദ്ദാലക-നിർവാണംൻ നാമ പഞ്ച-പഞ്ചാശഃസ് സർഗഃ .. 55 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R. IYER
4.11.2023